

GLOBALNA IZJAVA O ETIČKIM NAČELIMA SOCIJALNOG RADA

1. PRIZNAVANJE UROĐENOG DOSTOJANSTVA LJUDI
2. LJUDSKA PRAVA
3. SOCIJALNA PRAVDA I JEDNAKOST
4. SAMOODREĐENJE
5. UČEŠĆE
6. POVERLJIVOST I PRIVATNOST
7. ODNOŠENJE PREMA LJUDIMA KAO PREMA CELOVITIM LIČNOSTIMA
8. KORIŠĆENJE TEHNOLOGIJE I DRUŠTVENIH MEDIJA
9. PROFESIONALNI INTEGRITET

SUPROTSTAVLJANJE DISKRIMINACIJI	POŠTOVANJE RAZLIČITOSTI
IZGRADNJA SOLIDARNOSTI	PRISTUP PRAVEDNIM SREDSTVIMA ZA ŽIVOT
SUPROTSTAVLJANJE NEPRAVEDNIM POLITIKAMA	SUPROTSTAVLJANJE NEPRAVEDNIM PRAKSAMA

Globalna izjava o etičkim načelima socijalnog rada (IASSW)¹

Izjava o etičkim načelima (u tekstu: Izjava) osmišljena je kako bi podstakla stremljenje socijalnih radnika/radnica² ka najvišim mogućim standardima etičke prakse, u procesu stalne rasprave, samorefleksije, spremnosti suočavanja sa nejasnoćama i uključivanja u etički prihvatljive postupke donošenja odluka sa ciljem postizanja etičkih ishoda. Svako od načela ove Izjave mora se čitati u kontekstu uzajamne povezanosti, nikako odvojeno.

Izjava je eksplicitno posvećena uvažavanju vrednosti ljudi sa kojima socijalni/e radnici/radnice rade. Prihvatanje ove Izjave nas kao profesora, studenata, istraživača i praktičara socijalnog rada, dokaz je naše opredeljenosti u podržavanju suštinskih vrednosti i načela profesije socijalnog rada, na način kako su izložene u Izjavi. Ova Izjava postiže najbolje rezultate kada reflektuje moralne impulse socijalnih radnika/radnica i posvećenost nečinjenju bilo kakve štete, socijalnoj pravdi, priznanju urođenog dostojanstva i univerzalnih i neotuđivih prava ljudi.

Priznajući našu urođenu, a naročito ranjivost ljudi sa kojima i u čije ime radimo, Izjava je osmišljena tako da svedoči o višestrukim nivoima odgovornosti prema pojedincima, porodicama, grupama i zajednicama sa kojima radimo; nama samima; organizacijama u kojima radimo; i širim društvenim kontekstima u kojima je ustanovljeno obrazovanje, praksa i istraživanje socijalnog rada.

Prepoznamo potrebu za fundamentalnom konceptualnom promenom od postavljanja ljudskog dostojanstva prvenstveno u kontekst autonomnosti ka potvrđivanju intersubjektivnosti i međusobne povezanosti ljudskog dostojanstva i ljudskih prava. Daleko od toga da smo autonomna i nezavisna bića kakva su konstruisana u liberalnoj teoriji; svi smo ugrađeni u društvo i zavisni od njegovih socijalno-političkih, ekonomskih i kulturnih struktura i ugovora.

¹ Ova izjava je: a) ishod pažljivo razmotrenih uzajamnih komentara tokom rasprave; b) nastojanje da se suprotstavimo hegemoniji Zapada u praksi, obrazovanju i istraživanju socijalnog rada; c) uloženi napor u radu koji vodi ka programu dekolonizacije.

² Pojam „socijalni radnik/radnica“ koji ovde koristimo uključuje profesore, studente, istraživače i praktičare socijalnog rada, i kategorije socijalnih radnika i radnica, različito nazivane u različitim kontekstima, kao što su radnici/e koji/e rade sa omladinom, praktičari/praktičarke u razvoju zajednice, radnici/e u zaštiti dece, nadzornici/e uslovnog otpusta i stručni radnici/e u socijalnoj zaštiti, osim tamo gde su te kategorije odvojene i nezavisne od socijalnog rada i kao takve mogu imati svoje sopstvene etičke kodekse.

Ranjivost je univerzalni deo ljudskog stanja. Ta činjenica ne ukida aktivnosti ljudi u oslobađanju sebe na ličnom i političkom nivou, i odgovornost socijalno-političkih, ekonomskih i kulturnih sistema u osiguranju razvoja i blagostanja.

Socijalni/e radnici/radnice prepoznaju političku dimenziju profesije kao posledicu moći i vlasti koje im dodeljuje država da bi radili sa ljudima ili u njihovo ime u okviru granica etičkih načela profesije.

Socijalni rad je dinamična, kritička profesija uključena u rad sa ljudima i njihovim okruženjima. Postoji spektar vrednosti i etičkih načela koja nas formiraju kao socijalne radnike/radnice. Ta činjenica je prepoznata u Globalnoj definiciji socijalnog rada iz 2014. godine koja je slojevita i podstiče dodatna regionalna i nacionalna pojašnjenja. Izjava se takođe može dodatno pojašnjavati i/ili usvojiti na nacionalnom i/ili regionalnom nivou, sve dok je to u skladu sa namerom i duhom Izjave.

Organizacije koje zapošljavaju socijalne radnike/radnice, kao i obrazovne i istraživačke institucije, moraju raditi u pravcu obezbeđenja infrastrukture i razvojnih prilika s ciljem olakšavanja postizanja etičkih imperativa. Socijalni/e radnici/radnice nisu jedini koji moraju osigurati etičke prakse; organizacije takođe moraju ispuniti svoje obaveze u podržavanju etičkih praksi.³

Ova Izjava prihvata Globalnu definiciju socijalnog rada (2014) kao svoje polazište:

Socijalni rad je praktična profesija i akademska disciplina koja podstiče društvenu promenu i razvoj, socijalnu koheziju, osnaživanje i oslobođenje ljudi. Načela socijalne pravde, ljudskih prava, kolektivne odgovornosti i poštovanja različitosti suštinski su značajna za socijalni rad. Utemeljen na teorijama socijalnog rada, društvenim i humanističkim naukama i lokalnim znanjima, socijalni rad angažuje ljude i strukture za rešavanje životnih izazova i povećanje blagostanja.

³Vidi Agius, A., Jones, D. N. (2012). *Effective and ethical working environments for social work: The responsibilities of employers of social workers* (Efektivna i etička radna okruženja socijalnog rada: odgovornosti poslodavaca socijalnih radnika/ca). Bern: International Federation of Social Workers. Preuzeto sa: <http://ifsw.org/policies/effective-and-ethical-working-environments-for-social-work-the-responsibilities-of-employers-of-social-workers-3/#.UFvw6fZeOJc.email>.

Načela

1. Priznavanje urođenog dostojanstva ljudi

- 1.1 Jedan od temelja etičke prakse je prepoznavanje urođenog dostojanstva svih ljudi; stoga su socijalni/e radnici/radnice angažovani na uspostavljanju empatičnih odnosa i uvažavanju bitnosti *Drugog*⁴ (ljudi sa kojima ili u čije ime socijalni radnici/radnice rade). Socijalni radnik/radnica priznaje tom jedinstvenom *Drugom* ista prava i prioritete koje priznaje sebi. Ideja je da se prema svim ljudima odnosimo na način kako oni žele da se prema njima odnosimo i kako bismo mi želeli da se drugi odnose prema nama.
- 1.2 Svojim stavom, rečju i delom, socijalni/e radnici/radnice pokazuju poštovanje prema urođenom dostojanstvu i vrednosti svih ljudi. Takav pristup zahteva pravljenje razlike između bezuslovno pozitivnog poštovanja prema ljudima, ali i stavova, ponašanja i/ili socijalno-političkih i kulturnih konteksta koje bi najverovatnije trebalo promeniti. Iako poštujemo sve ljude, istovremeno se suprotstavljamo verovanjima i postupcima onih ljudi koji mogu obezvređivati ili stigmatizovati sebe ili druge.
- 1.3 Socijalni/e radnici/radnice shvataju da potreba za ovim razlikovanjem (objašnjenim u tački 1.2) zahteva kritičku refleksivnu praksu. Kao socijalni/e radnici/radnice, mi (poput ljudi sa kojima radimo) unosimo u radne odnose sopstvene istorije, patnje, radosti, vrednosti, svoje religijske, duhovne i kulturne orijentacije. Kritička refleksija o tome kako lično utiče na profesionalno i obrnuto, mora biti osnova svakodnevne etičke prakse.
- 1.4 Iako prepoznaju da su snage i urođeno dostojanstvo svojstvo svih ljudi, socijalni/e radnici/radnice prihvataju sopstvenu urođenu ranjivost kao i ranjivost⁵ ljudi sa

⁴ Ovaj pojam je pozajmljen od Emanuela Levinasa. Za Levinasa, biti odgovoran znači učiniti sebe dostupnim za službu *Drugome* na takav način da sopstveni život bude nerazdvojno povezan sa životima drugih. Opravdanje Sopstva, za Levinasa, počinje sa *Drugim*; naši odgovori na poziv *Drugog* definišu nas same. Vidi Levinas, E. (1985). *Ethics and Infinity (Etika i beskonačnost)*. Pittsburgh, PA: Duquesne University Press.

⁵ Svi ljudi su otelovljena bića; nisu fragmentarni, izolovani entiteti u kojima se Sopstvo smatra odvojenim i nezavisnim od uloga koje ljudi igraju. Samim tim što su u svetu, svi ljudi u sebi nose različite stepene ranjivosti. To načelo osporava shvatanje socijalnog radnika/radnice kao odvojenog i neutralnog eksperta i podržava ideju zajedničke otelovljene ranjivosti u svim ljudima.

kojima rade. Biti svestan, prihvatati i odnositi se konstruktivno prema ranjivosti, suštinski je deo ljudskih snaga i izvor rasta, razvoja i ljudskog napredovanja.

2. Promovisanje ljudskih prava

- 2.1 Socijalni/e radnici/radnice svesrdno prihvataju i promovišu osnovna i neotuđiva prava svih ljudi onako kako su izložena u instrumentima i konvencijama o ljudskim pravima kao što su Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima; Konvencija o pravima deteta; Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena; Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima; Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima; Konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije; Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom; Konvencija o statusu izbeglica; Deklaracija Ujedinjenih nacija o pravima autohtonih naroda; Međunarodna konvencija o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica; i Međunarodni standardi rada.
- 2.2 Socijalni/e radnici/radnice poštuju i brane načelo nedeljivosti ljudskih prava i promovišu sva građanska, politička, ekonomska, socijalna, kulturna i ekološka prava.
- 2.3 Shvatajući da kultura ponekad služi kao paravan za kršenje ljudskih prava, socijalni/e radnici/radnice postupaju kao kulturni medijatori kako bi omogućili izgradnju konsenzusa, pronašli odgovarajuću ravnotežu između konkurentskih ljudskih prava i zagovarali prava marginalizovanih, stigmatizovanih, isključenih, eksploatisanih i ugnjetenih pojedinaca i grupa ljudi.
- 2.4 Socijalni/e radnici/radnice shvataju da ljudska prava moraju koegzistirati zajedno sa kolektivnom odgovornošću i razumeju da se ljudska prava pojedinaca mogu ostvariti u svakodnevnom životu jedino ako ljudi preuzmu odgovornost prema drugim ljudima i okruženju i ako rade na stvaranju recipročnih odnosa u zajednicama.
- 2.5 Socijalni/e radnici/ radnice pružaju ljudima informacije o njihovim pravima i podržavaju napore ljudi u pristupu pravima.
- 2.6 Socijalni/e radnici/ radnice shvataju da je država ključni akter u odbrani, promovisanju i ostvarivanju ljudskih prava.

3. Promovisanje socijalne pravde

Socijalni/e radnici/radnice promovišu socijalnu pravdu, u odnosu na društvo u celini i u pogledu ljudi sa kojima rade. To znači:

3.1 Suprotstavljanje diskriminaciji i institucionalnom ugnjetavanju

- a) Socijalni/e radnici/radnice se suprotstavljaju diskriminaciji koja obuhvata ali nije ograničena na: fizičke i/ili mentalne sposobnosti, kapacitete, uzrast, kulturu, rodni identitet, seksualnu orijentaciju, rasu, etničku pripadnost, jezik, religiju, duhovna uverenja, politička mišljenja, socioekonomski status, siromaštvo, klasu, porodičnu strukturu, bračni status i nacionalnost (ili odsustvo nečega od toga).
- b) Socijalni/e radnici/radnice shvataju da ideologije, zakoni, politike, propisi, običaji ili prakse mogu stvoriti nejednakosti i onemogućiti pravičan odnos prema pripadnicima nekih grupa.
- c) Socijalni/e radnici/radnice rade protiv institucionalizovane diskriminacije i ugnjetavanja u svim njihovim oblicima.

3.2 Poštovanje različitosti

- a) Socijalni/e radnici/radnice rade na jačanju inkluzivnih zajednica koje poštuju etničku i kulturnu različitost društava, uzimajući u obzir razlike između pojedinaca, porodica, grupa i zajednica.
- b) Socijalni/e radnici/radnice shvataju da se poštovanje i prihvatanje različitosti ne sme koristiti za proširenje granica moralnog relativizma, do tačke kršenja prava nekih grupa ili pojedinaca, uključujući pravo na život (na primer, žena i rodnih, etničkih i religijskih manjina). Socijalni/e radnici/radnice problematizuju i suprotstavljaju se onim kulturnim praksama koje ograničavaju puno ostvarivanje ljudskih prava.
- c) Socijalni/e radnici/radnice shvataju da konstruisanje i bavljenje socioekonomskim problemima kao kulturnim pitanjima često negira ili minimizira osnovne strukturne faktore koji doprinose psiho-socijalnim izazovima.

3.3 Pristup pravičnim resursima

- a) Socijalni/e radnici/radnice zagovaraju i rade na pristupu i pravičnoj raspodeli resursa i bogatstva, shvatajući da ogromna nejednakost u kombinaciji sa siromaštvom ugrožava ljudski razvoj.
- b) Socijalni/e radnici/radnice podržavaju prava ljudi na održivi dohodak koji se mora obezbediti pristojnim radom i/ili univerzalnom socijalnom sigurnošću.

3.4 Suprotstavljanje nepravednim politikama i praksama

- a) Socijalni/e radnici/radnice rade na tome da svojim poslodavcima, kreatorima politika, političarima i opštoj javnosti skrenu pažnju na situacije u kojima su politike i resursi neadekvatni ili u kojima su politike i prakse tlačiteljske, nepravedne ili štetne. Socijalni/e radnici/radnice ne smeju biti kažnjavani zbog toga.
- b) Socijalni/e radnici/radnice moraju biti svesni situacija koje mogu ugroziti njihovu bezbednost i sigurnost, i moraju praviti razborite izbore u takvim okolnostima. Socijalni/e radnici/radnice ne mogu biti prisiljeni da postupaju u situacijama u kojima bi mogli dovesti sebe u opasnost.
- c) Globalna tela poput Međunarodnog udruženja škola socijalnog rada⁶ i Međunarodne federacije socijalnih radnika⁷, u saradnji sa poslodavcima socijalnih radnika/radnica i/ili nacionalnim profesionalnim/statutarnim organizacijama, imaju obavezu da zaštite i odbrane socijalne radnike/radnice koji su u opasnosti dok vrše dužnost, zbog svog mišljenja ili kada skrenu pažnju na nepravdu.

3.5 Izgradnja solidarnosti

- a) Socijalni/e radnici/radnice aktivno rade u zajednicama i sa svojim kolegama unutar i izvan svoje profesije na izgradnji mreža solidarnosti, kako bi radili u pravcu transformativne promene i inkluzivnih i odgovornih društava.

⁶ *The International Association of Schools of Social Work – IASSW.*

⁷ *International Federation of Social Workers – IFSW.*

4. Promovisanje prava na samoodređenje

- 4.1 Socijalni/e radnici/radnice prihvataju ljude kao sposobna i samoodređujuća bića.
- 4.2 Socijalni/e radnici/radnice poštuju i promovišu prava ljudi da prave sopstvene izbore i donose sopstvene odluke, pod uslovom da to ne ugrožava prava i legitimne interese drugih.
- 4.3 Socijalni/e radnici/radnice shvataju da, iako su pojedinci samoodređujuća bića po tome što imaju slobodu da misle – verovatno najfundamentalniju slobodu – koja im se ne može oduzeti, sloboda mišljenja ne garantuje praktikovanje samoodređenja.
- 4.4 Socijalni/e radnici/radnice shvataju da samorazumljivo pretpostavljanje prava na samoodređenje u mnogim kontekstima poriče često tlačiteljske, marginalizujuće, eksploatacione, nasilne i isključujuće sociokulturne, ekonomske i političke determinante ljudskog razvoja i funkcionisanja.
- 4.5 Socijalni/e radnici/radnice shvataju stvarnost ljudi čije se samoodređenje često ograničava zbog različitih faktora, uključujući kontrolne funkcije koje oni sami vrše u oblastima kao što su dečja zaštita i blagostanje, krivično pravosuđe, invaliditet i mentalno zdravlje.
- 4.6 Socijalni/e radnici/radnice shvataju da je agensnost pojedinaca uzajamno isprepletana sa strukturnim uslovima i da ideal samoodređenja zahteva resurse kao što su dobro obrazovanje, pristojno zaposlenje, pristup zdravstvenoj zaštiti, sigurno i stabilno stanovanje, bezbednost i sigurnost, adekvatni sanitetsko-zdravstveni uslovi, čista voda, okruženje bez zagađenja i pristup informacijama.
- 4.7 Socijalni/e radnici/radnice shvataju da dominantni socijalno-politički i kulturni diskursi i prakse doprinose mnogim samorazumljivim pretpostavkama i zamkama mišljenja, koje se manifestuju u normalizaciji i naturalizaciji širokog raspona predrasuda, ugnjetavanja, marginalizacija, eksploatacije, nasilja i isključivanja.
- 4.8 Socijalni/e radnici/radnice shvataju da razvijanje strategija podizanja kritičke svesti koja osporava i menja samorazumljive pretpostavke o nama i ljudima sa kojima radimo, čini osnovu svakodnevne etične, antiopresivne prakse.

5. Promovisanje prava na participaciju

- 5.1 Socijalni/e radnici/radnice rade na izgradnji samopouzdanja i sposobnosti ljudi, obezbeđenju resursa za ljude kako bi mogli potpuno učestvovati u svojim društvima, i promovisanju njihovog punog učešća u odlukama i aktivnostima koje utiču na njihove živote.

- 5.2 Socijalni/e radnici/radnice doprinose stvaranju značajnih prostora i procesa za participaciju ljudi u kreiranju politika.
- 5.3 Socijalni/e radnici/radnice unapređuju uključivanje ljudi kojima je onemogućeno da participiraju ili ostvaruju korist od resursa zbog različitih razloga izloženih u tački 3.1.a.

6. Poštovanje poverljivosti i privatnosti

- 6.1 Socijalni/e radnici/radnice poštuju i rade u skladu sa pravima ljudi na poverljivost i privatnost.
- 6.2 Prava ljudi na poverljivost i privatnost mogu se prekršiti ukoliko postoji rizik nanošenja štete sebi ili drugima.
- 6.3 Socijalni/e radnici/radnice priznaju da je pravo čoveka na poverljivost i privatnost ograničeno u nekim situacijama propisanim zakonima.
- 6.4 Socijalni/e radnici/radnice informišu ljude da rade u okviru takvih ograničenja poverljivosti i privatnosti.
- 6.5 U nekim kulturnim kontekstima koje karakteriše komunitarni život usredsređen na „mi“, socijalni/e radnici/radnice poštuju i povinuju se izborima i pravima ljudi na zajedničku poverljivost, sve dok se takvim pristupom ne krše prava pojedinaca.

7. Odnos prema ljudima kao prema celovitim ličnostima

- 7.1 Socijalni/e radnici/radnice uvažavaju biološke, psihološke, socijalne, kulturne i duhovne dimenzije života ljudi, i sve ljude razumeju i tretiraju kao celovite ličnosti. Takvo shvatanje primenjuje se u formulisanju holističkih procena i intervencija, uz puno učešće ljudi, organizacija i zajednica sa kojima socijalni/e radnici/radnice rade.
- 7.2 Socijalni/e radnici/radnice sarađuju sa članovima interdisciplinarnih timova kako bi postigli holističke, povoljne rezultate.

8. Etičko korišćenje tehnologije i društvenih medija

- 8.1 Etička načela objašnjena u ovoj Izjavi primenjuju se u svim kontekstima prakse, obrazovanja i istraživanja socijalnog rada, bez obzira na to da li uključuju direktan kontakt licem u lice ili korišćenje digitalne tehnologije i društvenih medija⁸.
- 8.2 Socijalni/e radnici/radnice razumeju da korišćenje digitalne tehnologije i društvenih medija može posebno narušiti načela poverljivosti i privatnosti, i stoga moraju preduzeti neophodne mere predostrožnosti kako bi obezbedili zaštitu od ovoga. Takva moguća ograničenja poverljivosti i privatnosti moraju se jasno naznačiti u informisanom pristanku.
- 8.3 Socijalni/e radnici/radnice u potpunosti razumeju da proveravanje identiteta korisnika onlajn usluga, uključujući njihov uzrast i geografsku lokaciju, može biti rizično, na primer, kada je osoba registrovana i/ili ovlašćena za praksu na jednoj lokaciji, a onlajn korisnici borave izvan te oblasti nadležnosti; ili u slučaju teškoće da se pouzdano utvrdi da je osoba punoletna kako bi dala informisani pristanak. Socijalni/e radnici/radnice moraju razmotriti pragmatične ili etičke implikacije takvih problema sa svojim organima za registraciju i/ili licenciranje.
- 8.4 Socijalni/e radnici/radnice razumeju moguće zamke nesinhronizovane komunikacije i neproverljivih identiteta osoba sa kojima rade, na primer, kada se otkriju samoubilačke ili ubilačke namere, seksualno zlostavljanje dece ili porodično nasilje. Onlajn savetovanje ne isključuje obavezu socijalnih radnika/radnica da prijave ili zaštite tu osobu ili druge ljude od moguće štete ili opasnosti, u skladu sa zahtevima nacionalnog zakonodavstva.
- 8.5 Prilikom korišćenja elektronske tehnologije u radu sa grupama, socijalni/e radnici/radnice garantuju poštovanje načela inkluzije te osiguravaju da nijedna osoba ne bude isključena iz učešća namernim izostavljanjem.
- 8.6 Socijalni/e radnici/radnice ne postavljaju slike ljudi sa kojima rade bez njihovog pristanka, i ne smeju postavljati slike dece bez pristanka njihovih roditelja ili zakonskih staratelja.
- 8.7 U pogledu obrazovanja u socijalnom radu, kako je naznačeno u tački 6.4 Globalnih standarda obrazovanja i obučavanja u socijalnom radu, profesori moraju osigurati

⁸To uključuje savetovanje i istraživanje putem imejla; video materijala; onlajn grupa samopomoći ili korišćenja Fejsbuka ili Vatsapa kao jedinih kanala komunikacije ili u kombinaciji sa interakcijom lice u lice.

visok kvalitet obrazovnog programa bez obzira na način njegovog prenošenja. U slučaju prostorne udaljenosti, moraju se uspostaviti mešoviti oblici predavanja, decentralizovano predavanje ili predavanje preko interneta, posebno u delu programa vezanom za terenski rad.

8.8 Odgovornost socijalnih radnika/radnica jeste da obezbede dokaz etičke prakse bez obzira na način prakse.

9. Profesionalni integritet

9.1 Odgovornost nacionalnih udruženja i organizacija jeste da razviju i redovno ažuriraju sopstvene etičke kodekse i etičke smernice, u skladu sa ovom Izjavom, uzimajući u obzir lokalnu situaciju. Nacionalne organizacije takođe imaju odgovornost da obaveste socijalne radnike/radnice i obrazovne institucije socijalnog rada o ovoj Izjavi o etičkim načelima i njihovim sopstvenim etičkim smernicama. Socijalni/e radnici/radnice moraju postupati u skladu sa postojećim etičkim kodeksom ili smernicama u svojoj zemlji.

9.2 Socijalni/e radnici/radnice moraju imati neophodne kvalifikacije, i razvijati i održavati potrebne veštine i kompetencije da bi radili svoj posao.

9.3 Socijalni/e radnici/radnice podržavaju mir i nenasilje. Socijalni/e radnici/radnice mogu raditi uporedo sa vojnim osobljem u humanitarne svrhe i na izgradnji i obnovi mira. Socijalni/e radnici/radnice koji/e rade u vojnom ili mirotvornom kontekstu uvek moraju podržavati dostojanstvo i agencnost ljudi kao svoj primarni fokus. Socijalni/e radnici/radnice ne smeju dozvoliti da se njihovo znanje i veštine koriste za nehumane svrhe, kao što su mučenje, vojno nadziranje, terorizam ili terapija konverzije, i ne smeju koristiti oružje protiv ljudi u svom profesionalnom ili ličnom svojstvu.

9.4 Socijalni/e radnici/radnice moraju postupati sa integritetom. To podrazumeva da ne zloupotrebljavaju svoj položaj moći i odnose poverenja sa ljudima sa kojima rade. Socijalni/e radnici/radnice prepoznaju granice između ličnog i profesionalnog života i ne zloupotrebljavaju svoje položaje radi lične materijalne koristi ili dobitka.

9.5 Socijalni/e radnici/radnice razumeju da je davanje i primanje sitnih poklona deo socijalnog rada i kulturnog iskustva u nekim kulturama i zemljama. U takvim situacijama, to mora biti naznačeno u etičkom kodeksu te zemlje.

- 9.6 Socijalni/e radnici/radnice i njihovi poslodavci shvataju potrebu preduzimanja koraka u brizi za sebe na profesionalnom i ličnom planu, kako bi sprečili izgaranje i poboljšali radne odnose i rezultate.
- 9.7 Socijalni/e radnici/radnice shvataju da su za svoje postupke odgovorni ljudima sa kojima rade, svojim kolegama, poslodavcima, profesionalnim udruženjima, lokalnim, nacionalnim i međunarodnim zakonima i konvencijama, i da te odgovornosti mogu doći u sukob, što mora biti prevaziđeno na način da šteta za sve osobe bude svedena na najmanju moguću meru. Odluke uvek moraju biti utemeljene na empirijskim dokazima, praktičnom znanju i etičkim, zakonskim i kulturnim razmatranjima. Socijalni/e radnici/radnice moraju biti spremni da jasno izlože razloge svojih odluka.
- 9.8 Socijalni/e radnici/radnice i organizacije koje ih zapošljavaju, rade na stvaranju uslova na svojim radnim mestima i u svojim zemljama, u kojima se načela iz ove Izjave i načela iz njihovih nacionalnih etičkih kodeksa razmatraju, procenjuju i podržavaju. Socijalni/e radnici/radnice i organizacije koje ih zapošljavaju podstiču i učestvuju u raspravi kako bi olakšali donošenje etički utemeljenih odluka.

Translation: Miroslav Budimir, social worker, MA in social policy, doctoral researcher at the Faculty of Social Work, University of Ljubljana.

Translation supervision: Prof. Dr Miroslav Brkić, Prof. Dr Natalija Perišić, Ass. MA Violeta Marković, University of Belgrade Faculty of Political Science, Department for Social Policy and Social Work.

Year: 2023